

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut ja niiden määräytyminen 1.3.2017 alkaen / EL-H

VD/122/02.03.00.00/2017

Lainsäädännöllinen tausta

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulaissa. Eduskunta on 12.12.2016 hyväksynyt uuden varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja sääntelevän lain (HE 205/2016), joka astuu voimaan 1.3.2017. Laissa varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista säädetään kunnan järjestämässä päiväkotijä perhepäivähoidossa perittävistä asiakasmaksuista.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaan maksun suuruus määräytyy perheen koon ja tulojen sekä varhaiskasvatukseen varatun keskimääräisen viikkotuntiajan perusteella. Jos varhaiskasvatus alkaa tai loppuu kesken kalenterikuukauden, maksu määrätään toteutuneen varhaiskasvatusajan mukaan.

Asiakasmaksun määräämisessä huomioon otettavat tulot säilyvät ennallaan. Tulorajoja korotetaan siten, että pienituloisten kahden ja kolmen hengen perheiden asiakasmaksut pienenevät. Muilta osin tulorajat pysyvät ennallaan.

Ylin kokoaikaisesta varhaiskasvatuksesta perittävä kuukausimaksu on 290 euroa. Kunta ei voi periä asiakasmaksulain määrittämiä enimmäismaksuja korkeampia maksuja. Toisesta lapsesta maksu on aina 90 % ensimmäisen lapsen kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta. Toisen lapsen maksu on siten enintään 261 euroa kuukaudessa. Toisen lapsen maksuprosentin laajentaminen koskemaan kaikkia perheitä on asiakkaita nykylainsäädäntöä tasavertaisemmin kohteleva käytäntö. Seuraavien lasten osalta maksu on 20 % nuorimman lapsen maksusta. Maksutonta varhaiskasvatusta koskeva sääntely säilyy ennallaan eikä alle 27 euron maksua peritä.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki määrittää osa-aikaisen keskimäärin enintään 20 tuntia kestävästä varhaiskasvatuksen maksuksi korkeintaan 60 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta (174 €/kk). Varhaiskasvatusajan ollessa keskimäärin enemmän kuin 20 tuntia viikossa, mutta alle 35 tuntia viikossa, tulee asiakasmaksun olla suhteutettu lapsen varhaiskasvatusaikaan. Jos lapsi on varhaiskasvatuksessa keskimäärin vähintään 35 tuntia viikoittain, voidaan kuukausimaksuna periä kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksu (100 %). Laskettaessa lapsen keskimääräistä viikoittaista aikaa varhaiskasvatuksessa, otetaan huomioon varhaiskasvatukseen varattu aika kalenterikuukauden ajalta.

Varhaiskasvatuksen maksua alentavana tekijänä on otettava huomioon perusopetuslain (628/1998) mukainen maksuton esiopetus. Maksua voidaan periä vain niiltä tunneilta, jotka lapsi viettää varhaiskasvatuksessa esiopetuksen lisäksi.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaan lapsen huoltajilta voidaan periä puolet lain mukaan määräytyvästä kuukausimaksusta silloin, kun lapsen huoltajat varaavat lapselle varhaiskasvatuspaikan lomansa ajaksi eivätkä peruuta sitä etukäteen. Mikäli lapselle ei ole määritetty kuukausimaksua, voidaan käyttämättä jätetystä ja peruuttamattomasta varhaiskasvatuksesta periä puolet lain mukaan pienimmästä perittävästä maksusta.

Nykytilanne Vantaalla

Vantaan kunnallisissa varhaiskasvatuspalveluissa on vuonna 2016 ollut keskimäärin 10 473 lasta kuukaudessa. Korkeinta asiakasmaksua on maksettu 2 130 lapsesta (21 %). Asiakasmaksua ei ole peritty lainkaan 2 120 lapsesta (21 %). Varhaiskasvatuksen asiakasperheitä on yhteensä 7 938. Kahden ja kolmen hengen perheitä on 3 154, joista yhden huoltajan perheitä 1 373.

Vantaan varhaiskasvatuksen voimassa olevat asiakasmaksuprosentit ovat:

- enintään 5 tuntia päivässä 60 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta
- yli 5 enintään 7 tuntia päivässä 80 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta
- yli 7 tuntia päivässä 100 %

Esiopetukseen liittyvän varhaiskasvatuksen voimassa olevat asiakasmaksuprosentit ovat:

- yhteensä enintään 7 tuntia päivässä 45 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta (varhaiskasvatuksen osuus enintään 3 tuntia/päivä)
- yhteensä yli 7 tuntia, mutta enintään 9 tuntia päivässä 65 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta (varhaiskasvatuksen osuus yli 3, enintään 5 tuntia/päivä)
- yhteensä yli 9 tuntia päivässä 80 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta (varhaiskasvatuksen osuus yli 5 tuntia/päivä)

Jos lapsella on säännöllisiä poissaolopäiviä 4-12 päivää kuukaudessa, kuukausimaksua hyvitetään 4 % jokaiselta hyvitetävältä poissaolopäivältä. Vuorohoidon maksuja hyvitetään säännöllisen poissaolon periaatteilla, jos lapsi on hoidossa vähemmän kuin 21 päivänä kuukaudessa.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut 1.3.2017 alkaen

Uudet maksujen määräytymisperusteet tulee ottaa kunnissa käyttöön 1.3.2017 alkaen ilman siirtymäaikaa. Maksupäätökset on tarkistettava kaikkien asiakkaiden osalta. Päätökset tulee tehdä maaliskuun aikana, jotta välttyään asiakasmaksujen palautuksilta ja laskutuksen viivästymiseltä.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuna esitetään perittäväksi 1.3.2017 alkaen perheen nuorimmasta kokoaikaisesta varhaiskasvatuksessa olevasta lapsesta korkeimman maksuprosentin mukaan määräytyvä maksu, kuitenkin enintään 290 euroa kuukaudessa, perheen toisesta lapsesta 90 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta, kuitenkin enintään 261 euroa kuukaudessa ja perheen kolmannelle sekä useammasta lapsesta 20 % nuorimman lapsen laskennallisesta kokoaikaisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksusta. Jos perheen koko on suurempi kuin kuusi, lisätään maksun määräämisen perusteena olevaa tuloarajaa 138 eurolla kustakin seuraavasta perheen alaikäisestä lapsesta.

Vuoden 2016 talousarviovalmistelun yhteydessä Vantaan kaupunginvaltuusto päätti varhaiskasvatuslain varhaiskasvatusoikeutta koskevan lain säädöksen käyttöön ottamisesta. Osa-aikaisen keskimäärin enintään 20 tuntia viikossa kestävä varhaiskasvatuksen maksuna on peritty 60 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta 1.8.2016 alkaen. Tähän ei esitetä muutosta.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuna esitetään perittäväksi 1.3.2017 alkaen maksu, joka perustuu perheen arvioimaan lapsen varhaiskasvatuksessa viettämään aikaan viikoittain. Viikoittainen varhaiskasvatusaika määritellään hoitoaikasopimuksella keskimääräisen viikkotuntimäärän mukaan nykyisen päivittäisen varhaiskasvatusajan sijaan.

Esiityksen mukaan Vantaan varhaiskasvatuksen asiakasmaksut ovat 1.3.2017 alkaen:

- keskimäärin enintään 20 tuntia viikossa 60 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta (enintään 174 €/kk)
- keskimäärin yli 20 alle 35 tuntia viikossa 80 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta (enintään 232 €/kk)
- keskimäärin vähintään 35 tuntia viikossa 100 % (enintään 290 €/kk)

Esiopetukseen liittyvän varhaiskasvatuksen osalta esitetään maksuprosenttien säilyttämistä ennallaan. Maksun perusteena olevia tuntimääriä esitetään päivitettäväksi uuden lain periaatteiden mukaisiksi. Esiopetuksen maksuprosenttien osalta on esityksessä huomioitu se, että maksuosuus kattaa myös esiopetuksen loma-ajat, jolloin lapsella on oikeus osallistua varhaiskasvatukseen kokoaikaisesti.

Esiityksen mukaan Vantaan esiopetuksen (20 tuntia viikossa) ja esiopetukseen liittyvän varhaiskasvatuksen asiakasmaksut ovat 1.3.2017 alkaen:

- keskimäärin yhteensä enintään 40 tuntia viikossa 45 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta (enintään 131 €/kk)
- keskimäärin yhteensä yli 40 tuntia enintään 45 tuntia viikossa 65 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta (enintään 189 €/kk)
- keskimäärin yli 45 tuntia viikossa 80 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta (enintään 232 €/kk)

Asiakasmaksun määräytyminen perustuu 1.3.2017 alkaen lapsen hoitoaikasopimuksessa sovittuun keskimääräiseen viikoittaiseen varhaiskasvatusaikaan. Varhaiskasvatuksen käyttöä arvioitaessa huoltajat ottavat huomioon vain lapsen varhaiskasvatuksessa oloajan, joten tarve hyvittää säännöllisiä vapaapäiviä poistuu.

Vuorohoidossa lapsen viikoittainen varhaiskasvatuksen tarve vaihtelee vanhempien työvuorojen mukaan. Näissä tilanteissa on perusteltua käyttää kuukautta tasoitusjaksona. Varhaiskasvatusaika perustuu kuitenkin aina ennalta sovittuun aikaan.

Varhaiskasvatuksen alkaessa tai loppuessa kesken kalenterikuukauden, maksu määrätään 1.3.2017 alkaen toteutuneen varhaiskasvatusajan mukaan kuukausimaksua pienempänä. Pykälän säännökset ovat samansisältöiset kuin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain 7 a §:n 1 ja 8 momentissa, joten voimassa olevaa käytäntöä ei ole tarvetta muuttaa.

Lisäksi esitetään, että peruuttamatta jätetystä varhaiskasvatuksesta voidaan periä maksu varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaisesti silloin, kun lapselle huoltajan loma-ajalle varattua, mutta käyttämättä jätettyä paikkaa ei peruuteta etukäteen. Sääntelyn arvioidaan kannustavan perheitä ilmoittamaan tarkemmin lapsensa varhaiskasvatustarpeen, mikä luo edellytyksiä erityisesti varhaiskasvatuksen kesäajan henkilöstösuunnittelun tehostamiselle ja kustannusten hallinnalle.

Muilta osin kunnan päätettävissä olevat maksut esitetään pidettäväksi ennallaan.

Vaikutusten arviointi

Tilinpäätöksen 2015 mukaan varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuotot olivat 17 405 000 euroa.

Esitetyn asiakasmaksumuutoksen arvioidaan kokonaisuutena vähentävän Vantaan varhaiskasvatuksen tulokertymää arviolta 408 000 euroa vuodessa (11 kk). Vuoden 2017 osalta vaikutus on arviolta 334 000 euroa (9 kk).

Pienituloisille kahden ja kolmen hengen perheille esitys on positiivinen ja sillä arvioidaan olevan työn hakuun kannustava vaikutus. Perheiden osallistumisella työelämään on myönteisiä vaikutuksia kunnan verotulokertymään. Varhaiskasvatustalouteen osallistuminen edistää lasten myönteistä kehitystä ja oppimista.

Esitys kannustaa perheitä tarkempaan varhaiskasvatusajan suunnitteluun. Joillakin perheillä asiakasmaksut saattavat nousta esim. tilanteissa, jossa lapsen keskimääräinen viikkotuntimäärä on suuri huolimatta mahdollisista vapaapäivistä.

Esityksellä ei arvioida olevan vaikutusta yksityisen varhaiskasvatuksen käyttöön.

Esityksen taloudelliset vaikutukset on huomioitu vuoden 2017 talousarviossa.

Opetuslautakunta 16.1.2017 § 10

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään, että

- Varhaiskasvatuksen asiakasmaksun määräytyminen perustuu perheen ennalta varaamaan keskimääräiseen viikoittaiseen hoitoaikaan.
- Vantaan varhaiskasvatuksen asiakasmaksuna peritään 1.3.2017 alkaen perheen nuorimman kokoaikaisessa varhaiskasvatuksessa olevan lapsen maksuna enintään 290 euroa kuukaudessa.
- perheen toisesta lapsesta asiakasmaksuna peritään perheen koon mukaan määräytyvän maksuprosentin osoittama euromäärä, kuitenkin enintään 90 % nuorimman sisaruksen kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta.
- perheen kolmannelta sekä useammasta lapsesta peritään asiakasmaksuna 20 % nuorimman lapsen laskennallisesta kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta.
- enintään 20 tuntia viikossa varhaiskasvatuksesta peritään 60 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta.

- f) yli 20 tuntia ja alle 35 tuntia viikossa kestävästä varhaiskasvatuksesta peritään 80 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta.
- g) vähintään 35 tuntia viikossa kestävästä kokoaikaisesta varhaiskasvatuksesta peritään 100 % maksu.
- h) esiopetukseen liittyvän varhaiskasvatuksen maksuna peritään 45 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta kun esiopetus- ja varhaiskasvatusaika ovat keskimäärin yhteensä enintään 40 tuntia viikossa
- i) esiopetukseen liittyvän varhaiskasvatuksen maksuna peritään 65 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta kun esiopetus- ja varhaiskasvatusaika ovat keskimäärin yhteensä yli 40 tuntia enintään 45 tuntia viikossa
- j) esiopetukseen liittyvän varhaiskasvatuksen maksuna peritään 80 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta kun esiopetus- ja varhaiskasvatusaika ovat keskimäärin yhteensä yli 45 tuntia viikossa
- k) peruuttamatta jätetystä varhaiskasvatuksesta voidaan periä maksu varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaisesti silloin, kun lapselle huoltajan loma-ajalle varattua, mutta käyttämättä jätettyä paikkaa ei peruuteta etukäteen
- l) varhaiskasvatuksen asiakasmaksut määräytyvät tämän päätöksen mukaisesti 1.3.2017 alkaen.

Käsittely:

Esittelijä muutti esitystään poistamalla siitä kohdan k) peruuttamatta jätetystä varhaiskasvatuksesta voidaan periä maksu varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaisesti silloin, kun lapselle huoltajan loma-ajalle varattua, mutta käyttämättä jätettyä paikkaa ei peruuteta etukäteen.

Päätös:

Päätettiin, että

- a) Varhaiskasvatuksen asiakasmaksun määräytyminen perustuu perheen ennalta varaamaan keskimääräiseen viikoittaiseen hoitoaikaan.
- b) Vantaan varhaiskasvatuksen asiakasmaksuna peritään 1.3.2017 alkaen perheen nuorimman kokoaikaisessa varhaiskasvatuksessa olevan lapsen maksuna enintään 290 euroa kuukaudessa.
- c) perheen toisesta lapsesta asiakasmaksuna peritään perheen koon mukaan määräytyvän maksuprosentin osoittama euromäärä, kuitenkin enintään 90 % nuorimman sisaruksen kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta.
- d) perheen kolmannelle sekä useammasta lapsesta peritään asiakasmaksuna 20 % nuorimman lapsen laskennallisesta kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta.
- e) enintään 20 tuntia viikossa varhaiskasvatuksesta peritään 60 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta.
- f) yli 20 tuntia ja alle 35 tuntia viikossa kestävästä varhaiskasvatuksesta peritään 80 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta.
- g) vähintään 35 tuntia viikossa kestävästä kokoaikaisesta varhaiskasvatuksesta peritään 100 % maksu.
- h) esiopetukseen liittyvän varhaiskasvatuksen maksuna peritään 45 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta kun esiopetus- ja varhaiskasvatusaika ovat keskimäärin yhteensä enintään 40 tuntia viikossa
- i) esiopetukseen liittyvän varhaiskasvatuksen maksuna peritään 65 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta kun esiopetus- ja varhaiskasvatusaika ovat keskimäärin yhteensä yli 40 tuntia enintään 45 tuntia viikossa
- j) esiopetukseen liittyvän varhaiskasvatuksen maksuna peritään 80 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta kun esiopetus- ja varhaiskasvatusaika ovat keskimäärin yhteensä yli 45 tuntia viikossa
- k) varhaiskasvatuksen asiakasmaksut määräytyvät tämän päätöksen mukaisesti 1.3.2017 alkaen.

Liitteet:

- Hallituksen esitys 205/2016 eduskunnalle laeiksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista sekä varhaiskasvatuslain 13 §:n ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta
- Nykytilan ja hallituksen esityksen vertailu asiakasmaksuista sekä esimerkkejä
- Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut 1.3.2017 alkaen

Vantaa

Täytäntöönpano: Varhaiskasvatuksen tulosalue ja ruotsinkielisten palvelujen tulosalue

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus opetuslautakunnalle

Lisätiedot:

Kati Timo, 09 83928945, [etunimi.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)